

Til
Det Kongelige Utenriksdepartement
Postboks 8014 Dep
0032 OSLO

Høringsuttalelse om Europautredningen

Europabevegelsen viser til brev fra departementet av 30. januar 2012 vedrørende høring om **NOU 2012:2 – Utenfor og innenfor – Norges avtaler med EU**. Vi vil med dette takke og gratulere Europautredningen for et grundig og omfattende arbeid som gir oss en solid kunnskapsbase for vår virksomhet. Vi ser frem til Utenriksdepartementets videre behandling og den kommende stortingsmeldingen.

Europabevegelsen sluttet seg i 2009 til de som tok til ordet for en utredning av EØS-avtalen og har de siste to årene fulgt Europautredningen nøye. Prosessen har vært konstruktiv og inkluderende. Europabevegelsen har vært til stede på alle debattmøter i regi av Europautredningen. Vi har selv etablert en egen ressursgruppe med eksterne representanter fra et vidt spekter av samfunnssektorer som har bidratt til å følge utredningen og analysere ulike aspekter ved avtalen som Europabevegelsen mener er viktig å sette søkelyset på. Det viktigste innspillet til utredningen avleverte Europabevegelsen, februar 2011, i egen publikasjon; *"EØS-avtale: Økonomisk forutsigbarhet, men gradvis marginalisering av Norges rolle i Europa."* (vedlagt). Innspillet er utformet som 23 spørsmål som Europabevegelsen har ønsket at Europautredningen skulle besvare.

Gjennom egne åpne møter, finansiert med hjelp av Utenriksdepartementet, har Europabevegelsen ønsket å bidra til den offentlige debatten rundt Norges forhold og mange avtaler med EU. Vi har også skrevet kommentarer og kronikker i media, samt lansert en egen rapport om frihandelsavtalen av 1973 (vedlagt).

Hovedmomentene i denne uttalelsen er:

- **Den nye stortingsmeldingen må adressere den kunnskapsløsheten om Norges forhold til EU som eksisterer på alle plan i det norske samfunn. Blant de tiltak som nå fremmes bør skoleverket være av høyeste prioritet.**
- **Norske offentlige myndigheter må tidligere inn i prosessene i EU for å kunne raskere avgjøre hva som er relevant for EØS, og de andre avtalene mellom Norge og EU.**
- **Regjering bør legge til rette for at alle meldinger som blir fremmet for Stortinget vurderes i forhold til sin EU- og EØS-relevans.**

- **Europabevegelsen mener at medlemskap i EU er den mest optimale løsningen for at Norge best mulig kan ivareta sine nasjonale interesser og bidra til den europeiske utvikling.**

Innledningsvis ønsker vi å bemerke at utredningen er en meget godt dokumentert bilde av Norges forhold til EU, og styrker den virkelighetsbeskrivelse Europabevegelsen har hevdet lenge. Arbeidet er analytisk og produktet er imponerende detaljert, objektivt, empirisk fundert. På mange vis er Europautredningen blitt et leksikon og gir grunnlag for en kunnskapsbasert og realitetsorientert europadebatt i årene fremover.

Europabevegelsen er ikke overrasket over de funn som er gjort. Tvert imot anser vi det helt avgjørende for den videre debatt at Europautredningen så klart viser at EØS-avtalen ikke er noen varig og perfekt tilknytningsform for Norge til EU. Dette til tross for at EØS-avtalen økonomisk sett har fungert bra for Norge i de 18 år den har virket. Det er også fortjenstfullt at det blir forklart og nærmere underbygget at det er en illusjon å tro at man kan reformere seg ut av de mest grunnleggende problemene som EØS-avtalen i dag representerer.

Dette gjelder ikke minst det demokratiske underskuddet som delvis skyldes strukturelle forhold, delvis en politisk aksept i Norge for å forholde seg relativt passivt i policy- og regelverksfasen av EUs lovgivningsprosesser. Innenfor rammen av dagens tilknytningsform er spillerommet for vesentlig forbedring beskjedent, men det er også på dette feltet at det finnes et forbedringspotensial.

1. Kunnskap – sjeldent "har så mange har visst så lite om så mye"

Utvalget for gjennomgang av Norges avtaler med EU har avgitt en stor og omfattende Europautredning - 911 sider og 1830 gram fulle av informasjon, analyser og anbefalinger - tung å bære, lett å lese. Norges forhold til EU er dypt og omfattende, og hittil vært nær uoversiktlig. Kunnskapen om dette har vært forbeholdt noen få individer i norsk samfunnsliv.

Utredningen går så langt som å si at "få, om noen, kjenner helheten". Som en konsekvens, og nødvendighet, foreslår Europautredningen flere tiltak, deriblant å:

- Innarbeide krav til en dekkende beskrivelse av Norges forhold til EU i læreplanene for grunnskole og (særlig) videregående skole
- Styrke satsingen på europaforskning, gjennom større og mer langvarige forskningsprogrammer
- Styrke ytterligere den offentlige informasjonen som gis om europapolitikken og om avtalenes innhold og utvikling

Norge er avhengig av at vårt forhold til EU generelt, og at EØS-avtalen spesielt, fungerer godt og det er derfor avgjørende viktig at kunnskap om dette legges til rette i samfunnet. Dette vil også styrke den offentlige debatten om Norge og EU.

Europabevegelsen vil påpeke, slik Europautredningen gjør, at staten ikke kan sies i tilstrekkelig grad oppfylle sin politiske forpliktelse om "at lægge Forholdene til Rette for en aaben og opplyst offentlig Samtale", slik beskrevet i Grunnlovens § 100 siste ledd. Europabevegelsen støtter derfor Europautredningens kunnskapstiltak og ber om at et særlig fokus rettes mot skoleverket.

Det kan også synes at det er behov for stortingspolitikere i større grad å forholde seg til den helheten i Norges samlede forhold til EU. Så og si alle saker som er til behandling i Stortinget berøres av et europeisk perspektiv. Dette bør synliggjøres bedre og et tiltak vil kunne være å inkludere en form for EU/EØS-" impact assessment" i alle meldinger som blir fremmet for Stortinget. Slik vil det komme klarere frem at norsk innenrikspolitikk faktisk også må vurderes i forhold til sin EU- og EØS-relevans.

2. EØS

Europabevegelsen kan konstatere at de fleste temaene vi tok opp i vårt innspill til Europautredningen i 2011er blitt behandlet i utredningen. Vi vil gå inn i enkelte av spørsmålene og mener disse er viktige å belyse også i den kommende stortingsmeldingen.

2.1 Marginalisering av Norge: mangel på deltagelse, medvirkning og demokrati

I denne delen av innspillet har vi søkt å sette fokus på den intensjon som lå til grunn for St. prp. nr 100, den reelle påvirkningsmuligheten Norge har, det stadig økende demokratiske underskuddet, utviklingen i EU, Norge og avtaleverket, og Norges deltagelse.

2.1.1 Europabevegelsen har ønsket at Europautredningen bør foreta en sammenligning mellom beskrivelsen av EØS-avtalen i St. prp. nr 100 og hvordan avtalen fungerer i praksis i dag. Dette er blitt gjort godt i utredningens kapitel 4 om den historiske utvikling av Norges forhold til EU og kapitel 6 om utviklingen av avtalene med EU 1992-2011.

Europabevegelsen ønsker å trekke frem at et samstemt EFTA, allerede på Oslo-møtet i 1989, erklærte sitt ønske om deltagelse i EFs indre marked prosjekt, med det siktemål å skape et dynamisk og enhetlig europeisk økonomisk rom. Det er viktig å understreke at selv om EØS-avtalen ble lansert som en mekanisme som skulle gi EFTA-land adgang til det indre marked, var det aldri EFs politikk at dette skulle bli en balansert konstruksjon bestående av likeverdige parter: Det var en mekanisme som ga land som ikke kunne bli fulle medlemmer adgang til en del av EF-samarbeidet.

Fra EFs side var det aldri tvil om at reell medbestemmelse var betinget av fullt medlemskap i det større integrasjonsprosjektet. Det norske folk sa som kjent nei til slik deltagelse gjennom medlemskap ved folkeavstemningen i 1994.

Det er en kjensgjerning at Norges forhold til EU i dag er helt annerledes enn da EØS-avtalen ble undertegnet. Avtalen har utviklet seg dynamisk, og har vist seg å bli mer omfattende enn de fleste så for seg for 20 år siden. Omfanget av den dynamiske prosessen og detaljene rundt innføringen og inngåelse av disse forpliktelsene er blitt kraftig underkommunisert til det norske folk og den norske europadebatten lider under dette.

- 2.1.2** Europabevegelsen har videre ønsket at Europautredningen skulle beskrive og vurdere konsekvensene for EØS-avtalens betydning for Norge når EØS-avtalen har bestått uforandret i 18 år, mens EU på sin side har gjennomført en dynamisk utvikling med stadig dypere og bredere samarbeide mellom medlemsstatene.

Hoveddelen av EØS-avtalen er ikke blitt revidert i perioden og speiler fortsatt på mange måter EF 1987-92. Allerede ved undertegningen av EØS-avtalen i 1992 knyttet man EFTA-statene til "EU av i går".

Gjennom de ulike traktatrevisjoner er det oppstått en stadig større avstand mellom EØS-avtalens hoveddel og de underliggende bestemmelser i EU-traktatene. Dette er en prinsipiell og strukturell svakhet ved EØS-konstruksjonen og det kan skape økende problemer for samarbeidet og over tid undergrave prinsippet om ensartethet mellom EU og EØS. Dette vil i de kommende årene reise utfordringer, all den tid EØS-avtalen skal fortsette å være hovedpilaren for Norges tilknytning til EU.

De viktigste endringer som er skjedd med EØS-avtalen hittil er de geografiske endringene som følge av at EFTA-siden har blitt mindre, mens EU-siden har blitt større. Siden 1995 har Norge blitt stående igjen i en sterkt svekket EFTA-pilar, med et reelt sett mye spinklere grunnlag for den løpende europapolitikken, enn hva man opprinnelig hadde sett for seg. Videre var utvidelsen av EU, og med det også EØS, i 2004 på mange måter den ene viktigste hendelsen i EØS-avtalens historie så langt.

På et overordnet plan endret den både EU og EØS fra et vesteuropeisk til et langt mer alleuropeisk samarbeid, og for Norge betød det at EØS-avtalens dekningsområde ble kraftig utvidet. Forhandlingene om tiltredelsesavtalen til EØS-avtalen for de nye EU-medlemmer skjedde imidlertid først etter at EU og søkerlandene var kommet til enighet. Dette var da i strid med EFTA-statenes ønske og medførte at det ikke var mulighet for Norge å diskutere vilkår og betingelser for tiltredelse.

Her ser vi klart at EØS er underordnet EUs utvikling.

- 2.1.3** Europabevegelsen ønsket å sette fokus på den manglende deltagelsen i EU ved blant annet å be Europautredningen vurdere betydningen av fraværet av norske

myndigheter i EUs ministerråd for forståelsen og gjennomføringen (implementering) av EUs politikk og regelverk i Norge.

Kort og godt kan det sies at Norges avtaler med EU gir ingen, eller svært begrensede muligheter for å sette saker på EUs dagsorden. Det finnes få formelle muligheter for Norge i avtalene å få satt opp saker på EUs dagsorden som Norge ønsker. Det er trolig innenfor denne kategorien at forskjellen er størst mellom medlemsstater og tredjeland.

Som følge finnes det heller ingen, eller svært få muligheter for Norge som tredjeland til å få saker som EU har satt på dagsorden og som Norge ikke ønsker, bort fra EUs dagsorden eller få saken avvist.

Norge ikke har noen formell initiativrett og norske politikere ikke heller kan fremme noe forslag i Europaparlamentet. Dette bidrar til at Europadebatten er mindre interessant og lite engasjerende for våre fremste tillitsvalgte på Stortinget.

- 2.1.4** Foruten om østutvidelsen i Europa, er Lisboa-traktaten den største enkelthendelsen de siste ti årene i EU, og Europabevegelsen har vært bekymret for hvilke nye problemstillinger Lisboa-traktaten medfører for myndighetenes muligheter til å opprettholde EØS-arbeidet. Europabevegelsen har derfor blant annet bedt Europautredningen beskrive og vurdere i hvilken utstrekning det demokratiske underskuddet er blitt større etter Lisboa-traktaten.

Lisboa-traktaten har reelt sett påvirket Norges forhold til EU på flere måter. Først og fremst gjennom opphevelsen av søylestrukturen som lå til grunn i tidligere traktater (eller i Enhetstraktaten, som var gyldig på det tidspunkt EØS-avtalen var ferdigforhandlet). For Norge er denne endringen problematisk fordi de norske avtalene fortsatt i hovedsak er basert på søyletenkningen. EØS gjelder kun for saksområder som lå i første søyle; det indre marked. Norge har også enkelte avtaler innenfor de to andre søylene som er blitt berørt av Lisboa-traktaten.

Videre er det innført interne institusjonelle endringer med blant annet styrking av Det Europeiske Råd og Europaparlamentet. Dette er institusjoner som det kan være vanskeligere rent formelt for norske myndigheter å forholde seg til enn Kommisjonen og Rådet.

Etableringen av en ny felles utenriktjeneste (EEAS) har medført visse endringer i hvordan EU håndterer forholdet til Norge. Det er en bekymring på norsk side at forholdet til Norge ved dette i praksis vil bli nedprioritert. Videre er den viktigste langsiktige utfordringen for Norge at EU nå er i ferd med å utvikle et utenrikspolitisk apparat som skal bidra til en sterkere koordinering av EU-statenes

utenrikspolitikk.

Europabevegelsen vil derfor støtte anbefaling fra Europautredningens flertall om at norske myndigheter bør se på mulighetene for å utvikle strategiske dialoger om utenrikspolitiske spørsmål med EU, som er viktige for hele bredden av Norges og EUs interesser.

- 2.1.5** Europabevegelsen har bedt Europautredningen beskrive ESA og EFTA-domstolens virksomhet og vurderer hvorvidt disse organer har styrket eller svekket norske borgere og foretaks rettssikkerhet, og hvorvidt disse organers avgjørelser har tjent som korrektiv til norsk myndighetsutøvelse.

Ideen om at ESA i sin utførelse av sine kontrolloppgaver har vært "mer katolsk enn paven" har vist seg ikke å holde vann. Det er en myte at ESAs kontroll med Norge ikke bare er for streng, men også strengere enn kontrollen Kommisjonen fører med EUs medlemsstater. De samlede tallene tyder snarere på det motsatte. ESA har i hovedsak i atten år klart den balansegangen som ligger i avtalen. ESA har opptrådt selvstendig og autonomt, samtidig som det har ført tilsyn og domstolskontroll som Kommisjonen i EU.

Hovedbildet av EFTA-domstolen at den i det alt vesentlige har klart balansegangen mellom å være en uavhengig og autonom domstol og å følge den dynamiske utviklingen i EU-domstolen og legge samme tolkning til grunn, uten å være hverken strengere eller mildere.

EFTA-domstolen og EFTAs overvåkningsorgan, ESA, har vært svært opptatt av å følge prinsippet om ensartet tolkning, og det samme har norske domstoler med Høyesterett i spissen vært. Innenfor rammen av EØS-avtalens dekningsområde tolkes og praktiseres den for alle praktiske formål på samme måte som EU-retten tolkes og praktiseres i medlemsstatene. Målet om ensartethet er også på dette området i hovedsak oppnådd.

Det er her også verdt å nevne det store inntoget EØS-retten har gjort i norske lover. EU/EØS-retten stiller visse krav til den nasjonale gjennomføringen, som må være lojal, klar og tydelig. Utover dette er det i stor grad opp til norsk lovgiver hvordan man vil ta inn EU/EØS-reglene. Særlig er det stor grad av valgfrihet ved gjennomføring av EU/EØS-direktiver, som kan skrives helt om, slik at de passer inn i nasjonal rett, så lenge innholdet er det samme.

- 2.1.6** En grunnleggende utfordring er at siden Norge ikke deltar i beslutningsprosessene i EU, er det ikke reelle politiske prosesser rundt dette, annet enn de få gangene det oppstår spørsmål om bruk av den såkalte reservasjonsretten. Europabevegelsen ønsket at Europautredningen skulle beskrive den såkalte

reservasjonsretten.

I norsk europadebatt har spørsmålet om reservasjonsretten (ofte omtalt som vetoretten) vært et viktig tema. Selv om den aldri har vært benyttet har det til tider vært mye snakk om bestemmelsen og den har spilt en politisk og symbolsk viktig rolle i debatten. Selve reservasjonsretten var også viktig i EØS-forhandlingene og ved avtalens godkjenning i Stortinget.

På 18 år er det kun 17 saker der den såkalte reservasjonsretten har vært tatt opp av ett eller flere politiske partier eller representanter på Stortinget. Dersom Stortinget skulle nekte å gi samtykke til en rettsakt under EØS, vil det bety at reservasjonsretten gjøres gjeldende. I praksis har debattene om reservasjon kommet opp i ganske tidlige faser av implementering, gjerne i god tid forut for møter i EØS-komiteen, men som regel flere år etter de politiske prosessene som har ledet frem til det faktiske regelverket.

EØS-avtalen er konstruert slik at EFTA-statene ikke skal kunne velge bort enkelte rettsakter på områder der de ellers deltar. Bruk av den såkalte reservasjonsretten vil etter nærmere prosedyrer føre til at den delen av EØS-avtalen det gjelder, det berørte vedlegget, settes ut av kraft, med mindre EU bestemmer det motsatte.

Ved siden av den formelle suspensjonen av den berørte delen har UD antydnet at en reservasjon også ville kunne få bredere politiske konsekvenser for Norges forhold til EU i andre sammenhenger.

Selv om EU ikke kan tolerere reservasjoner er det viktig at norske myndigheter i sterkere grad enn i dag klargjør hvordan den såkalte reservasjonsretten kan brukes. I en debatt som i utgangspunktet er forsinket vil dette i det minste kunne forhindre noe av folks følelse av et stadig økende demokratisk underskudd.

Europabevegelsen mener debatter med utspring i den såkalte reservasjonsretten i realiteten er et blindspor, eller i det minste feil fokus. Norge må operere i samtid med EU, ikke flere år etter. Gjennom blant annet å legge til rette for å belyse EU- og EØS-forhold i alle stortingsmeldinger som behandles og i sterkere grad koble det norske storting opp mot Europaparlamentet kan man bøte på dagens sendrektighet og gjøre debattene om lovverk i EU, og gjennom EØS, mer relevant.

Videre med en sterkere koordinering med Kommisjonen, og oppfølging av det norske embetsverk, vil man kunne tidligere klargjøre hva som er EØS-relevant. Gjennom et slikt arbeid vil man også trolig kunne se at det er større rom for deltagelse allerede i forberednings- og beslutningsfasen av regelverk. Det er viktig at Norge uavhengig kartlegger og sikrer sine interesser i en tidlig fase og ikke venter til saken går hele veien gjennom ESA før vi utnytter handlingsrommet.

Beslutningsprosessen i EU har endret seg fra å være lukket til å bli inkluderende. Kommisjonen, Rådet og Europaparlamentet har formelle og uformelle kanaler for medvirkning. Beslutningene formes og drives frem av de aktørene som tar eierskap i sakene og som til en hver tid er konstruktive og synlige.

3. Miljø, klima og energi

Europabevegelsen har i sitt informasjonsarbeid lenge fokusert på EU som miljøets forkjemper og EUs grønne makt, og i vårt innspill til Europautredningen betonet Europabevegelsen områder og utfordringer tilknyttet EUs klima- og energipakke 20-20-20, kvotehandel, fornybarhet og naturvern.

3.1 I særlig grad har Europabevegelsen ønsket å belyse i hvilken grad EØS-avtalen muliggjør trenering av innføring av EØS-relevant lovverk i Norge på bekostning av oppnåelse av miljømål, sammenlignet med EU-landenes situasjon. Videre har vi bedt Europautredningen vurdere hvilke konsekvenser det har for norske industri, teknologiutvikling og sysselsetting at disse prosessene er forsinket, sammenlignet med EU-landenes situasjon. Dette kan belyses bedre.

Noen ganger blir rettsakter liggende fordi de er særlig sensitive eller politisk vanskelige. For EFTA-landene kan det være opportunt å la rettsaktene "ligge til modning" mens man avklarer saken politisk eller avventer at motstanden avtar eller skyver på den til et mer passende tidspunkt(som for eksempel etter neste valg).

I praksis er muligheten til uthaling et virkemiddel som skiftende norske regjeringer ikke helt sjelden har benyttet seg av i saker som gjelder mer omstridte direktiver, og som her fungerer som en sikkerhetsventil for å lette på det politiske trykket.

EU har gjennomgående vært relativt tålmodig og overbærende, og tillatt at omstridte rettsakter ligger mange år til avkjøling før de formelt settes på dagsorden. Matsminke-direktivene og datalagringsdirektivet er eksempler på dette. Innenfor miljøområdet er også kvotehandelsdirektivet et godt eksempel på en relativt lang implementeringsprosess i Norge.

Fra annet hold enn EU, bl.a. fra NHO er det flere ganger rettet kritikk mot regjeringen for sommel og trenering. Det gjelder særlig for regelverk som vil gi norsk næringsliv økt adgang eller rettigheter. Lik regelverksutvikling er et hovedfundament i EØS-avtalen. Når avtalen, og EU, har vist seg å være så dynamiske som utredningen viser, er det av særdeles viktighet av Norge følger med og ikke henger flere år etter.

4 EØS – veien videre

Europabevegelsens visjon er et integrert samarbeid mellom statene i Europa og i dag er EU det tydeligste og beste uttrykket for et europeisk samarbeid. EU er den klart viktigste

arenaen for de politiske prosessene i Europa og et medlemskap i EU er den eneste farbare veien for å sikre innflytelse og deltakelse.

Europabevegelsens mål er at Norge blir et likeverdig medlem av EU, men et flertall av norske velgere valgte i 1994 at Norge skulle stå utenfor. I dag blir vårt forhold til EU ivaretatt gjennom EØS-avtalen og avtaler relatert til EØS. Prisen er redusert innflytelse og et demokratisk underskudd.

I dagens situasjon er EØS-avtalen det beste alternativet for norsk samarbeid med EU og avtalen har ikke bare tjent det norske arbeids- og næringslivet, men det norske samfunnet som helhet. Europabevegelsen ser en rekke mangler og ulemper ved EØS-alternativet, men ser ikke et bedre alternativ gitt dagens politiske situasjon. Det er derimot rom for forbedringer både hva gjelder den politiske behandlingen av EU/EØS relatert politikk og regelverksutvikling i Norge.

EØS-avtalen kan heller ikke sies å være en varig løsning. Slik Europautredningen viser har EU gjennomgått mange store endringer, og som en følge av det dynamiske element i EØS er Norge påvirket deretter. Europautredningen omtaler Norges forhold til EU som "lappeteppemodellen", som er til forveksling veldig lik den sveitsiske modellen med sin 120+ avtaler.

Norge har per dags dato 74 avtaler med EU og kan sies å være $\frac{3}{4}$ integrert i EU, og integrasjonen og koordinasjonsgraden er stigende. Om Norge fortsetter slik vi har gjort til nå vil lappeteppet stadig tilføres nye lapper, mens den røde tråden; det demokratiske underskudd, som syr disse lappene sammen, blir stadig lenger. På dette vis veves Norges stadig nærmere inn i EU, men på vranga.

Europautredningens flertall tar til ordet for at norske myndigheter sonderer med EU om det er mulig å utvikle et helhetlig nytt rammeverk for Norges avtaler med EU. En slags EØS+, som ikke bare kan inkludere avtalene gjeldende det indre marked, men også vil kunne omfatte de mange avtalene innenfor justissektoren og samarbeidet om utenrikspolitikk, sikkerhet og forsvar, samt EØS-midlene.

Et av Europautredningens viktigste funn er at våre 74 avtaler med EU totalt sett har ført til at Norge kan sies å være $\frac{3}{4}$ integrert i EU. Et flertall på Stortinget og 6 regjeringer har siden 1994 akseptert at Norges tilknytning til EU primært går gjennom EØS-avtalen. Dette til tross for at dette avtaleregimet reduserer våre muligheter for demokratisk deltakelse og politisk påvirkning av EØS-relevant policy- og regelverksutvikling i EU.

Europabevegelsen anerkjenner at disse avtalene er viktige virkemidler for Norges tilknytning og samarbeid med Europa på veien mot økt europeisk integrasjon. En økt tilrettelegging av og utvikling av Norges avtaler gjennom å reforhandle en overordnet ramme for disse avtalene vurderes ikke som en realistisk eller ønskelig løsning for Norge. Europabevegelsen mener at dette verken er i Norges eller EUs interesse. Det er ikke i Norges interesse fordi

dette vil bety at man videreutvikler udemokratiske avtaleregimer. Det er heller ikke i EUs interesse fordi unionen verken ønsker å fremme eller har kapasitet til å tilrettelegge for særordninger der særlig rike og privilegerte land skal forbli utenfor den europeiske, politiske dugnaden.

Europabevegelsen ønsker at Norge skal ta del i denne europeiske politiske dugnaden og mener at medlemskap i EU er den mest optimale løsningen for at Norge best mulig kan ivareta sine nasjonale interesser og bidra til den europeiske utvikling.

På vegne av Europabevegelsen,

Kirsti Methi
Generalsekretær

Christian P. Fjellstad
Faglig-politisk rådgiver